

KULTTUURIN TULEVAISUUSVERSTAS MIKKELI 23.9.2008

Merkkien ja merkintätapojen selitykset

Tähän tiedostoon on koottu Mikkelin kulttuurin tulevaisuusverstaassa tuotetut 1) tämänhetkiset maaseudun kulttuurin ongelmat ja 2) niiden pohjalta ideoidut tavoitetilat 5-10 vuoden perspektiivillä. Tavoitetiloja on joissakin tapauksessa ketjutettu toisiinsa. Ylempänä olevaan ideaan linkitetyn idean alussa on seuraava merkki: >>. Tavoitetiloista äänestettiin verstaassa esille joitakin. Tiedostossa on lisäksi 3) verstaassa annetut äänet, jotka on merkitty kunkin idean yhteyteen seuraavasti:

P = 1 ääni hyvänä ideana (ei välttämättä toteuttamiskelpoinen), jos idea on saanut esim. 2 tällaista ääntä, se on merkitty näin: **PP**

V = 1 ääni toteuttamiskelpoisena ideana (ei välttämättä hyvä), jos idea on saanut esim. 3 tällaista ääntä, se on merkitty näin: **VVV**

Esille nostettiin tavoitetilat, jotka saivat vähintään yksi molempaan väristä ääntä. Tiedostossa on 4) esille nostettujen tavoitetilojen yhteydessä niiden toteuttamiseksi ideoituja toimenpide-ehdotuksia.

Ongelma 1.

Ikäjakauma, eli puuttuva ikäluokka (nuoret aikuiset mm.)

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Nuorien perheiden maallemuutto mahdollistuu (= koulut) **PPP VV**
- >> Kyläkoulut houkuttelevat nuoria perheitä
- Maaseudun uudet palvelut uuden työn antajina **P VV**

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Nuorten perheiden maallemuutto mahdollistuu kun on kyläkouluja
 - koulu ei ole autuaaksi tekevä juttu, on hyvä että on koulukavereita, eivät ne matkat niin hirveitä ole kauemmaksikaan suurempiin kouluihin
 - jos ei ole kouluja ei ole lapsia, jos ei lapsia, ei koulua
 - koulu ei ole pelkästään lapsia varten, koulut ovat myös kokoontumispaikkoja
 - kyläkoulu on maallemuuttoa edistävä tekijä
 - kyläkoulut monipalvelukeskuksia, mitä palveluja voidaan yhdistää kouluun/koulurakennukseen
 - kiinteistöt "yhteiseksi" olohuoneeksi
 - ovatko kyläkoulut liiaksi nostalgisoituneita?
 - kyläkoulun ylläpitäminen mahdolliseksi kyläläisille taloudellisesti ja toiminnallisesti
 - jos kyläkoulu myydään, neuvotellaan kyläläisten kanssa yhteiskäyttömahdollisuuksista esim. urheilukentän käyttö

- luovutaan vastakkainasettelusta kylä - kuntakeskus
- kun jossain on tyhjiä tiloja (esim. kunnantalo illalla), mietitään miten niitä voidaan hyödyntää
- koulukiinteistöjen hoitaminen vaatii resursseja
- kyläkoulujen lakkauttaminen ei saa tulla yllätyksenä, kyläläisillä tulee olla aikaa keksiä mitä tehdä kun koulu lakkautetaan
- on tapauskohtaista /kyläkohtaista miten yhteinen tila organisoidaan
- koulujen arviointiin mukaan myös laadullisia tekijöitä (koulun hyvä sijainti, kasvunäkymät...)
- sekä julkisen että yksityisen järjestämiä tilaisuuksia samoissa tiloissa
- Maaseudun palvelut

Muita tavoitteita

- Keskitytään oleviin ikäluokkiin
- Joka ikäluokasta joku jää kotikonnuille. Näiden saaminen yhteiseen toimintaan järkevää.
- Ikääntyneiden virkeyden ylläpitäminen
- Palveluita lapsiperheille + työtä
- Eri ikäryhmien kohtaaminen, yhteistoiminta
- Nuoret vähenevät koko Suomesta -> hyväksyttävä totuus
- >> Less is more?

Ongelma 2.

Aikuisten toimijoiden vähäinen määrä (väsyminen)

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Yhdistysten yhteistyö **P**
- >> Kyläyhdistys kaikkien asukkaiden yhdistys -> voi olla alajaostoja
- ”Nakittaminen”, tehtävien delegointi, avun pyyntö **V**
- Aktiivisia on edelleen ja pienet tuet ja ”kukkaset” potkivat eteenpäin **VV**
- Nuorten aktivoiminen maaseudun kehittämiseen **VV**
- Vapaaehtoinen aktiivisuus **P**
- Loma-asukkaiden aktivointi **V**
- Uudenlaisia työtilaisuuksia ammattitaiteilijoille **V**
- Kulttuuritiimit **PPP**
 - o kunnissa toimii erilaisia tiimejä (muodostuu vapaasti, ei lautakuntien tapaan) **P**
 - o tiimeissä johtajat vaihtuvat projektien mukaan
- Nuoret innostuvat osallistumaan
- Kokousten väheneminen -> tekemisen lisääntyminen
- Monipuolinen toiminta -> tehtäviä jokaiselle

Kiinnostavaa, että vain erikseen toivottavia ja todennäköisiä, mutta ei yhtään sekä-että

Ongelma 3.

Yhteisöllisyyden muutos

- ei osata pyytää apua
- ei hakeuduta yhteistyöhön
- kesäasukkaiden osuus
- ei osata tehdä yhteistyötä

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Konkreettisia ”olohuoneita” – eri yhdistykset yhdessä PP**
- **Ks. ongelma 11, valitut tavoitteet, tämä kohta nousi esille siihen liittyen ja sen tueksi**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- kohdassa 11.

Muita tavoitteita

- Myönteisiä esimerkkejä valtamedioihin VVV
- Pienet askelet uuteen yhteistyöhön
- Uusien asukkaiden huomioiminen (ihmiset muuttavat yhä enemmän) P
- Uudet yhteisöllisyyden muodot maaseudun voimavaraksi P
- >>> Tunnistetaan uudet yhteisöllisyydet
- Arvostetaan toisten tekemistä
- Yhteistyötä tehdään oman harrastuksen piirissä – hyviä esimerkkejä nostettava!
- Yhteisöllisyyttä voi hoitaa myös olohuoneen seinän kokoisen taulun kautta, yhteisöseinä/tapetti kotona heille, jotka eivät voi konkreettisesti mennä paikalle
- Yhteinen kalenteri -> vältetään samalle kohderyhmälle tarjottujen toimintojen, esim. harrasteryhmien päällekkäisyyttä V
- >>> Mahdollisuus valita monipuolisesti harrastuksia

Ongelma 4.

Pitkät etäisyydet & infrastruktuurin rapautuminen

- ei kirjastoautoja, ei kokoontumistiloja, esim. koulut
- yhtäkkiset muutokset (poistot) näistä

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Kulttuuribussi kirjastoauton tapaan P VV**
- >>> **Uusia ratkaisuja kehitetään (esim. kiertävät palvelut) P**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Kulttuuribussit

Muita tavoitteita

- Internetin hyödyntäminen **VV**
- Kyliin monitoimikeskuksia -> uudet palvelukonseptit **P**
- Julkista liikennettä lisää
- Kyläkauppojen määrä kasvuun
- Kokoontumistiloja asuinalueille
- Yhteisöllisyys verkon kautta – yhteisen tilan kautta
- Tehdään Paras-hankkeen tapainen koko suomea käsittelevä tiestöön, kokoontumispaikkoihin ym. liittyvä kuntakohtainen valtion rahoittama suunnitelma, jonka toteuttamiseen varataan budjettirahoitus
- Kylän omien voimavarojen esiin nostaminen
- Pitkä matka = tekosyykö?

Ongelma 5.

Rahaa puuttuu, kulttuuria ei priorisoida

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Kulttuurisponsorit avokätisinä **P****
- **>> Uskalletaan pyytää sponsoria yhtä lailla kulttuurille kuin urheilulle **V****

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käydä tarkemmin läpi
- **Vireä yhteistyö on kokonaistaloudellinen **PPP **V******

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käydä tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Vapaa-ajanasukkaiden värvääminen mukaan
- Päätöksentekijöihin vaikuttaminen
- Kulttuurin kokonaisvaltaisen merkityksen ymmärtäminen kuntien kehityksessä
- Lisää julkisuutta, mainosta
- Rahan, tavaran ja ansaitsemisen puolestapuhujia riittää. Löytyykö ihmisen muiden tarpeiden/inhimillisyyden puolestapuhujia?
- Päätäjät mukana tapahtumissa
- Rahaa ei tule lisää; oma toimintapääoma; asenteet ovat kulttuurimyönteisiä **V**
- Raha ei estä kulttuuria eikä sen puute. kulttuurin jano on ja ”lähteitä” tarvitaan **V**

Ongelma 6.

Helsinki-keskeisyys, kasvukeskuskeskeisyys

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Pieniuuden logiikka PP V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käydä tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Arvovalintoja **PP**
- >> Mitä arvoja?
- >> Kuka valitsee?
- >> Me
- Pienin on kauneutta; pienet verkostoissa suuria; kilpaillaan pienimmistä hankkeista
- Vaihdetaan tehostamisen mantra toiseksi **P**
- Maaseutu on lähellä
- >> Maaltakin pääsee helposti kaupunkiin ☺
- Maaseudullakin voi olla aktiivinen
- Tutkimuksella osoitettu vaihtoehto
- Aito kaupunkilainen arvostaa myös maaseutua -> kaupunkilaisten ja maaseudun yhteistyöhankkeita
- Helsinki/Mikkeli/kauppakeskus
 - o kumppaniksi
 - o vrt. kaikki Puumalan puolesta!
- Maaseudun asumisen arvostuksen lisääminen
- Hyviä viestejä maaseudulta uutisiin mielikuvapolitiikan sijaan

Ongelma 7.

Väen väheneminen & vanheneminen

- **ei työtä**
- **ammattilaiset hakeutuvat muualle**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Maaseudun yrittäjyyden kehittäminen P VV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käydä tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Imagon nosto **PP**
- Maaseudun glooria tavoittelemisen arvoista; henkinen, arvokas, vapaa
- Kaupungin ja maaseudun välinen yhteistyö **V**

- Etätyömahdollisuuksien kehittäminen VV
- Vapaa-ajanasukkaiden vahva sitouttaminen alueelle -> hyväksyä asukkaaksi
- Toimettoman ja itseensä käpertyneen vanhuuden myytin ”rikkominen”
- Rohkeus kokeilla jotain uutta P
- Maaseudun käteväkätiset moniosajat, luovat ja innovoivat ihmiset. Luovuus asuu peräkammarissa?
- Avoin yhteisöllisyys, tila, palv. houkuttelevat yrittäjiä muuttamaan maaseudulle
- Pienyrittäminen tosi helpoksi
- Yrittäjyyteen kannustaminen

Ongelma 8.

Kulttuuria ei nähdä osallisuutena ja itse tekemisenä

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Kulttuurin luonne muuttuu P
- Osa arkipäivää
- Lupa osallistua vain katsojana V
- Asukaslähtöinen kulttuuritoiminnan suunnittelu V
- Tehdään yhdessä! esim. yhteisötaideprojektilla jokin paikka koreaksi! 😊
- Tekemisen, osaamisen rima alas
- >> Annetaan ja tehdään mahdolliseksi kulttuurin monimuotoisuuden esiintuominen (alakulttuurit, spontaanit tapahtumat jne.)
- >> Kyläteatterit hyvä esimerkki V
- Oman tekemisen kautta rikkaammaksi ja rohkeammaksi
- Kannustetaan kokeilemaan uutta ja katsomaan maailmaa avoimin silmin
- Tunnemmeko me kulttuurin eri ”kentät” ja ”muodot”, ”laiturikulttuuri ilman viinaa”

Ongelma 9.

Ihmiset eivät osallistu vieraaksi kokemaansa kulttuuriin

- **tapahtumat tehdään kaupunkilaisille, kesäasukkaille**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Kulttuurin ”kynnykset” madaltuneet
- Osallistumisen kautta tutuksi; edullisesti tai jopa ilmaiseksi ensimmäisen kerran V
- Me olemme kaikki osa kulttuuritekemistä
- Kulttuuritietoisuuden vahvistaminen (asukkaille)
- ”Korkeakulttuurin” arkipäiväistäminen
- Vieras kulttuuri muuttuu tutuksi
- Järjestäjien suunnattava tapahtumia myös paikallisille V
- Erilaisten mielipiteiden esittäminen tavoiteltavaa
- >> Huonokin kokemus on elämys eikä päinvastoin PP
- Kesäasukkaat osana uutta kulttuuria
- Yrityskummien tapaiset kulttuurikummit kuntiin ja kaupunkeihin PPP

- Vieraaksi koettu viedään lähemmäs kuntalaisia **VV**
- Tapahtumia voidaan tehdä myös omalle välle – sisäpiirille – ammattilaisille!

Ongelma 10.

Markkinointi puuttuu -> ei löydy työtä kulttuurialalle

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- PO. myyjä
- yrittäjäopinnot kulttuurialalle
- Lv.verot pois kaikilta kulttuuritoimijoilta laajasti ajatellen
- Ei löydetä uusia väyliä tuotteille – tai kulttuurituotteet uudistuttava
- Nähdään omat vahvuudet -> niistä laatutuotteita **VV**
- >> Niche-tuotteet globaaleille markkinoille
- Laajakaistan uusi hyödyntäminen -> uudet markkinat **VVV**
- Vahvat verkostot
- Kulttuurityön arvostus, monet esim. maanviljelijät saattavat väheksyä
- Yhteistyö toimijoiden välillä
- Omaleimaisuuden korostaminen + markkinointiyhteistyö **V**
- Maaseudulle vetovoimaisia kärkikohteita (mm. matkailu)

Ongelma 11.

Puuttuu luottamus maahanmuuttajien & maalle muuttajien ja paikallisten väliltä

- **kuppikuntaisuus, avoimuuden puute**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Luottamusta lisäävät P V**
 - o yhdessä tekeminen
 - o aika
- **Tapahtumia, paikkoja, joissa ihmiset tapaavat P V**
- >> **Ihmiset kohtaavat, eivät niinkään kulttuurit P**
- **Ks. lisätueksi ongelma 3, valittu tavoite**

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Luottamusta lisäävät yhdessä tekeminen ja aika
- Mitä yhteisen kohtaamisen synnyttämiseksi tarvitaan?
 - miksi kohdata, hyvä syy
 - työelämän uudistuminen tuottaa aikaa kohtaamiselle
 - maallemuuttajat kohtaavat paikalliset - miten päästä samaan kohtaamisen mukaan
 - vain järjestetyt tilaisuudet tuovat ihmisiä yhteen
 - Itä-Hämeessä on jossain kylässä tapana käydä kyläyhdistyksen nimissä toivottamassa uudet asukkaat tervetulleeksi ja kutsutaan yhdistyksen kokouksiin

- maaseudun yhteisiä tiloja ovat rannat, metsät, tori, puisto, kirjasto, koulujen pihat... kohtaamisen paikan ei tarvitse olla rakennus
- pistäytymisen tulee olla mahdollista, ei tarvitse olla pitkälle organisoitunutta
- aukioloaikojen tulee olla joustavat (esim. maaseutukunnan kirjasto ja kaupungissa työssä käyvät asukkaat)
- tilojen tulisi olla muokattavissa ihmisten oman näköiseksi
- kansalaisopiston kurssit ovat kohtaamisen tiloja, osa kursseista toimii myös yksityisissä kodeissa
- kinkeri-perinteen elvyttäminen (eikä enää tohdita pitää seuroja tms. omassa kodissa)
- osoite mukaan kokoontumisilmoitukseen, ettei lehdessä lue vain ”Liisan luona”, jolloin muualta muuttaneiden on vaikea löytää paikalle
- yhteisöjen ja järjestöjen yhteiset tapaamiset, onnistuvatko? Harrastustoiminta on nykyään pitkälle mennyt siihen, että kukin hoitaa vain oman tonttinsa, muut asian vierestä menevät asiat eivät kiinnosta
- tulee tukea luontaisia tapoja kokoontua yhteen, yhteisöt ovat nykyään monimutkaisia, saattaa olla, että maaseudun ihmiset kohtaavatkin kaupunkimaisessa yhteisössä tai ympäristössä... yhteisön muodostuminen ei ole paikkaan sidottua, tulisiko tukea enemmän uudenlaisia tapaamisen "paikkoja", jotka saattavat sijaita kaupungissakin
- yhteinen tavoite luo yhteisöllisyyttä/yhteistoimintaa
- pitää sallia kevyt osallistuminen, voi olla muutakin kuin yhdistystoimintaa
- pyydä kaveri mukaan
- liikkeelle paneva voima - joku joka sytyttää (esim. Kerimäen kansanooppera), määräaikainen juttu
- joskus tarvitaan yhteiskunnallinen tai yhteinen peikko joka pelottaa ihmiset liikkeelle
- toiminta tulee kokea itselle mielekkääksi - hyöty ja motivointi
- Minkälaisia omaleimaisia kohtaamisen tiloja on? Eri paikoissa erilaiset toiminnanmuodot houkuttelevat mukaan.

Muita tavoitteita

- ”Paikalliset” järjestävät perehdyttämis- ja tutustumistilaisuuksia **V**
- ”Hyvä naapuri” –hanke
- >> Yhteiset kulttuuri-iltamat **V**
 - o vieraat tutuksi
- Maahanmuuttajien kulttuuritaustan huomiointi **P**
- Tutustutaan toisiimme
- Maalla suurempi luottamus kuin Helsingin lähiössä, ”uudet tuulet” saavat vähän tukea!
- Vahvat persoonat kuppikuntien rikkojina

Ongelma 12.

Omaleimaisuuden väheneminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Ylpeys ja oman asuinympäristön arvostaminen **P V****

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ylpeys ja oman asuinympäristön arvostaminen
 - oman osaamisen arvostaminen (esim. oma käsityötaito)
 - ei ole itsekehumisen perinnettä
 - taito on kotona opittu, eli se ei ole arvokasta
 - tarvitaan positiivista palautetta tekijöille - asennekasvatusta yleisölle
 - vaatimattomuuden ja esilläolon kohtaaminen
- Omaleimainen toiminnanmuoto. Jos omaleimaisen toiminnan virallisuusastetta nostetaan, toiminta näivettyy?
 - kulttuuria ei pitäisi kehittää piloille
 - mikä on ulkopuolisen aktivoijan rooli?
- Mikä olisi mahdollistava ympäristö jossa syntyisi "sattumia"?
 - tukevatko kulttuuripääkaupunkiprojektit kehittymistä
 - rahaa ei aina tarvita, vaan suopeaa katsetta kulttuurin erilaisille ilmenemismuodoille
 - osallistetaan alkuperäiset toimijat mukaan kehittämistoimintaan, kehittämisorganisaatioiden ei tule ottaa liikaa valtaa kehittämisprosessin etenemisessä (kulttuuria ei saa kehittää piloille)
 - jotkut ilmiöt elävät aikansa ja sitten kuolevat pois, annetaan toiminnan hiipua pois, eikä elvytetä väkisin, kun joukko hajoaa, se siirtyy tekemään jotain uutta, mutta hyödyllistä
 - pitäisikö ylhäältä ohjattu kulttuurinkehittämis-toiminta lopettaa, jotta luova pulpahtelu vieriäisi ja syntyisi sattumia?

Muita tavoitteita

- Teemakylät; oman kylän historia, ympäristö tai muu tema **VV**
- Omaleimaisuuden arvostus ylös
- Kylähullut kunniaan! Jokaisessa kylässä vuoden kylähullu
- Ennen vilkas kylä, jossa koulu ja kauppa, mikä pitää elinvoimaisena ilman näitä?
- >> Kokoontumistila pitää olla
- Oman alueen arvostus nousee mm. vuorovaikutuksen lisääntyessä
- Omaleimaisuuden tuotteistaminen (esimerkkejä Suomesta ja maailmalta)
- Ollaan rohkeita
- Miten asiat tehdään toisin?
- Nuoret mukaan tapahtumien ym. juttujen valmisteluun
- Junttien kunnioitus
- Ainutkertaisten piirteiden tunnistaminen -> tutkimus **VV**

Ongelma 13.

Kulttuurimaiseman merkitystä ei ymmärretä, ei osata eikä jakseta huoltaa, esim. metsittyminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Raivaamalla avataan näkymiä peltoihin, järviin
- Perinteisestä viljelystä vapautuneen peltoalan uusien kasvien viljelyyn tai muuhun käyttöön kannustaminen

- Kotiseututyön modernisointi, nuorentaminen
- Rakennuksia kunnostetaan esim. kylätaloksi
- Kulttuurimaiseman hoitaja ammatiksi, samoin kuin mökkitalokkari V
- Luontomatkailu (melonta- ja pyöräilyreitit) lisääntyy hoidetussa ympäristössä
- Kotiseutuyhdistyksen mukaan työhön (ei vain museoiden hoitajia ja huoltajia) V
- Kulttuuri oma oppiaine peruskoulussa
- Maisemanhoitoon kannustin PP
- Kulttuuri- ja taidemuotoilukasvatusta lisättävä erilaisissa oppilaitoksissa (pakollisiksi oppiaineiksi) PP
- >> Kotiseututuntemus P
- Metsästys- ja kalastusseurat innostettava mukaan työhön VVV
- Kyläkävelyt V
- Maisemanhoitosuunnitelmat

Ongelma 14. (14 a) Kulttuurimaisema museoituu

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Maallemuuttoa estävien tekijöiden poisto PP V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Infra, tiet kuntoon
- Tontin löytäminen helpommaksi
- Etätyö
- Tietoliikkeenyyhteydet kuntoon
- Tietävätkö ihmiset oikeasti mitä maalla asuminen on? "Muuta maalle tutkinto" tai opastus
- Miten saada matka kaupungista maalle samanpituiseksi kuin maalta kaupunkiin? Miten tätä näkökulmaa voidaan avartaa? – Hiljaisuuteen on pitkä matka
- Lisää tarinoita maaseudusta, miten matkat ovat suhteellisia, matkat ilmoitetaan ajassa, ei kilometreissä
- **Perinnerakentaminen PP V**
- >> **Kunniaan, palkitaan**
- >> **Maaseudun oman osaamisen hyödyntäminen kulttuurimaiseman hoidossa**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Maaseudun oman osaamisen hyödyntäminen kulttuurimaiseman hoidossa
- Rakennusperinteen hoito on tapa luoda yhteisöllisyyttä
- On mahdollisuus siirtää taitoja ja osaamista ihmiseltä toiselle
- Museovirasto ja rakennuskonservaattori neuvovat ja antavat rahoitusta
- Muutoksen ja säilyttämisen kiista, mikä on tavoite joka halutaan saavuttaa?
- Muistelupelto, jos pellolla ei ole enää muuta virkaa säilytetään yksi sellainen, että maisema säilyy ja muistetaan millainen pelto oli ja hankitaan museolehmä ja -hevonen

Muita tavoitteita

- Kukin pitää huolen omasta ympäristöstään
- Jokaisessa kunnassa on omat maisemanhoitajat (saavat palkan) **P**
- Sallitaan muutos
- >> +
- >> Mutta arvostetaan vanhaa, ajalliset kerrokset näkyviin
- Kaupunkilaisille maaseutukierroksia (maaseutu tutuksi myös pääteiden ulkopuolelta)
- Pyöräily-, ulkoilu, veneily- ja kanoottireitit katoiksi -> palveluja matkailijoille -> rahaa, syy pitää maisema kunnossa **V**
- >> Ja riittävän laadukkaat & hyvin markkinoidut palvelut, saavutettavissa helposti netin välityksellä
- Uudisrakentaminen ympäristöön soveltuen
- Kaavoittaminen?
- Omavastuu – keskusteltava kylätoimikunnan ym. yhteinen näkemys
- Aittojen/vinttien ym. varastojen aarteet esiin

Ongelma 15. (14 b)

Verkottaja & toiminnan mahdollistaja puuttuu, jolloin toiminta sirpaloituu

- yhdistys/toimijaverkko suuri
- hankkeistuminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Yhteinen tavoite P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Miten löydetään yhteinen tavoite?
 - on sisältö joka kiinnostaa paikallisia, toiminnasta viestitetään paikallislehden ym. välityksellä
 - tarvitaan yksi ihminen joka on aloitteellinen
 - aloitteentekijä/testaaja tarvitsee tukea ja hyväksyntää asialleen
 - yksin on vaikea hyviäkin ideoita toteuttaa
 - saadaan aikaan jotain näkyvää
 - liitetään historia, nykyisyys, oma osaaminen ja oppiminen yhteen
 - hankekoulutuksen tuominen maaseutukuntiin kunnanvirastoon ja kyliin, info-päivät ja käytännönläheistä tietoa.
 - hankekohtaamispiipalot
- **Aktiivista etsintää ja kytkeä P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty tarkemmin läpi
- **Hankekoulutus**

- >> **Muiden hanke-esimerkkien seuraaminen V**
- >> **Hankkeet pieniksi ja hallituiksi, suuria ei hallitse kukaan PP**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Vanhat yhdistykset yhdistävä toimintansa V
- >> +
- Tiedetään mitä muut tekevät
- Kulttuurituottaja/sihtööri joka kylään V
- Yhdistysten perustoiminnan tukeminen, ei vain hankkeita VV
- Yhdistysten yhteistyö, yhdistyminen P

Ongelma 16. (15)

Ammattimainen (taide, taiteilija + muut) & talkoo/harrastuspohjainen toiminta erillään tai vastakkain

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Myös taiteen ammatillisuus turvattava nykyistä paremmin P V**
- >> **Kuntien ja kylien tilaisuuksiin palkataan oman alueen osajia V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty läpi tarkemmin
- **Yhteisiin ”olohuoneisiin” ammattitaiteilijoiden näyttelyjä ja myös taiteilijat kertomaan työstään – taidelainaus entistä yleisemmäksi PP V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty läpi tarkemmin

Muita tavoitteita

- Ammattitaiteilijoita asuu monia joka kunnan alueella – ihmiset voivat mennä vapaasti katsomaan heidän työskentelyään
- >> Avoimet ovet
- Intressien yhteensovittaminen
- Yhteistyön ja verkostojen johtamisen/koordinoinnin merkitys

Ongelma 17. (16)

Tavoitteet asetetaan ulkopuolelta

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoitteet

- **Ulkopuoli ei ole uhka P V**
- **>> Myös ulkoa tulevia hankkeita ym. koordinoitava tarkemmin**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Arvostetaan järjestöjen perustoimintaa
- Paikallisen kulttuurin arvostus **P**
- Päättäjät innostuvat omasta kunnasta
- Omaehtoisen kehittämistyön tukeminen
- Objektista subjektiksi
- Ihmiset kilpailevat ideoiden tuottamisesta
- Oma aktiivisuus tuottaa omiakin tavoitteita

Ongelma 18. (17)

Verkostot hajautuvat vaikka globaaleiksi asti yksittäisistä maalla asujista lähtien

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Asukkaiden laaja-alaiset verkostot kehittämisen voimavaraksi P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Kylissä globaalit verkostot hyödyksi
- Tieto verkostoista avoimesti kylän parhaaksi V
- Samanaikaisesti toimii useita verkostoja päällekkäin
- **>> Vapaaehtoisia on liikaa – se siis tavoitteeksi**
- Toimintojen järjestäminen ja yhdistäminen

Ongelma 19. (18)

Maaseutukuva nähdään perinteisenä – ei vastaa todellisuutta

- erilaisen (ammattimaisen) osaamisen hyödyntäminen puuttuu, ei vain maataloutta

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Tukimuodot ottavat huomioon maaseudun moninaisuuden **PPPPP VVV**
Eniten ääniä

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Energia voitaisiin käyttää itse toimintaan, eikä hankebyrokratiaan ja pakkoverkoston rakentamiseen
- Tukimuodot ohjaavat samankaltaistumaan
- Tarvitaan välittäviä organisaatiota jotta saadaan myös teknistä osaamista
- Koska tarvitaan omarahoitusta, ohjaa rahoituksen etsiminen elinkeinollisiin hankkeisiin, hanke täytyy myydä myös muille kuin kyläläisille, (täytyy löytää 20 % oma- tai yritysrahoitusosuus), tarvitaan ulkopuolista tukea, mutta paikalliset ominaispiirteet huomioiden
- Rahoitusrakenteen luominen omaehtoisesti
- Kuntien budjettien (osa) kyläistäminen on yksi mahdollisuus
- Miten hankkeiden hakeminen voisi olla yksinkertaisempaa?

- **Kylätoiminta jatkuvasti uudistuvaa -> nuoret + lapset mukana ?!** **P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käyty tarkemmin läpi

Muita tavoitteita

- Hyödyntäjät, verkostonkutojat kutoo
- Maaseudulla tilaa hyödynnettävissä uuteen käyttöön
- Maaseudulla asuu moniosajia, he ovat arvoasteikon yläpäässä **P**
- Maaseutua kehitetään asuinmaaseutuna - palvelut, kulttuuri ... **P**
- Maaseudun uusien toimeentulomahdollisuuksien tukeminen

Ongelma 20. (19)

Aika ei riitä, työ vie liikaa, samoin kuin TV (missä maaseutuohjelma), perhe, ym.ym.

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- Joustava elämäntapa ja arjen hallinta **PP VV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Kytkeytyy työelämän joustoihin ja työaikaan

Muita tavoitteita

- Toimintaa johon voi osallistua vaikka koko perheen voimin, toiminta ei ole kiinni yhdestä henkilöstä -> yhdessä tuottaminen
- Työ ja harrastustoiminta lomittuu, jolloin se ei muodostu ongelmaksi
- Myös lyhytaikainen, ”kevyt” osallistuminen sallitaan ✓
- >> +
- Talkoohengen nostatus, tehdään yhdessä ”omiakin” töitä
- Talkootyö on nykyaikaa, esim. Linuxin kehittäminen
- Kulttuuri nähdään/koetaan arkityön osana! ✓
- Aktiivinen tekeminen voi rentouttaa paremmin kuin passiivinen ”kaken” kanssa sohvalta löhöäminen
- Vuorokauteen 25 tuntia

Ongelma 21. (20)

Vallan rakenteet, esimerkiksi kuntamuutos, vanhat rintamat estävät toimintaa

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Riittävästi tietoa kulttuurin vaikutuksista poliittisille päättäjille -> he ovat etunenässä vaatimassa kuntiin kaikkea kulttuuria P P P P P ✓**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Kulttuuripassi päättäjille
- Kunnan talous on jo nyt muutenkin tiukoilla, miten toimia kun asetetaan vastakkain vanhustenhoito ja taide, tarvitaan hallinnonalojen limittäin menoa, kulttuuriin toimintaan tulisi resursoida myös muiden hallinnonalojen kautta, samalla eri sektorit voisivat heti tukea omaa toimialaansa lähellä olevia kulttuurialoja, tällä tavalla voisi syntyä myös uusia palvelukonsepteja
- Kulttuuri sote-alalla
- Kulttuuri elinkeinoelämässä
- Kulttuuri koulutuksessa

Muita tavoitteita

- Kulttuurikuluttajat yhteistyöhön
- Ei leimata taiteilijoita/toimijoita negatiivisesti
- Käytännön yhteistyö järjestöissä, hankkeissa
- Uudet rakenteet tuovat uusia mahdollisuuksia ja poistavat esteitä
- Yhteisten asioiden hoitoon uusia vaikuttamiskanavia ja välineitä
- Asiat asioina, ei arvovaltakysymyksinä
- Uudet toimijat kuntapäättäjiksi -> määräaikaisuus P
- Yhdistysten hallitukset määräaikaisiksi ++ ✓

Ongelma 22. (21)

Kulttuuria ei nähdä hyvinvointia tuottavana

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Kulttuuriklinikat toimivat kansalaisopistojen ja terveydenhuollon yhteistyöllä, välimaastossa PPP**
- **>> Kulttuuri/taidelääkäri ottaa vastaan terveystieteissä V**
- **>> Kulttuuri ja liikunta yhdessä P V**
- **>> taidekorkeakoulujen koulutus laajenee tähän suuntaan V**
- **>> Kulttuuritoiminnan uusi soveltaminen sosiaali- ja terveystieteillä P V**

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Kulttuuriklinikat
- Kulttuurilääkäri ottaa vastaan terveystieteissä
- Terveystieteet ja kansalaisopistot yhteistyöhön
- Kasvatus, molemmat kulttuuri ja liikunta ovat yhtä arvostettuja, kokemukset ovat hyviä ja myönteisiä molemmista, jo lapsuudesta.
- Sektorihallinto on aiheuttanut sen että laukot ja kulttuuri taistelevat samoista rahoista
- Työelämässä kulttuuria mukaan työ-toimintaan
- Kelan työ-kustannuksiin tulisi hyväksyä taide-elämykset ja kulttuuri
- Esim. taideterapiaa saavat vain alle 25-v. tuetusti
- Visuaalisen taiteen käyttö terveyden edistämiseksi (pedagogia), ...terveystieteet ja kansalaisopisto yhteistyöhön
- Taideterapia sektorilla on ammattitaidon kehittämisen tarve, taidekorkeakoulut ja SOTE-koulutus yhteistyössä laatimaan koulutusohjelmia, tulee olla kahden alan ammattitaito, tälle alalle ei ole myöskään ammattinimikkeitä, ei ole olemassa vielä taideterapia-alan työpaikkojaan
- Liikuntareseptin lisäksi kirjoitetaan myös kulttuurireseptejä (kansalaisopistot toimittavat jo nyt kurssiohjelmansa lääkäreiden tietoon)
- Asenne ilmasto kohdalleen taide- ja sosiaaliväen kohtaamiselle
- Kulttuurin ja hyvinvoinnin kohtaamiselle ei välttämättä tarvitse olla korkeaa kulttuurikoulutusta, myös hyvällä "harrastuspohjalla" voidaan tuottaa tuote
- Esim. Hollanti, tohtori Becker, vanhustentalossa on muisteluhuone, johon on koottu elämän varrelta tuttuja esineitä ja asioita interiööreiksi, museo on joka muutettu toiminnalliseen muotoon, esineitä ja miljöitä kokea ja kosketella, vanhuksilla on mahdollisuus taidealan ammattilaisten, hoitajien kanssa sekä yksin käydä huoneen esineitä läpi
- Terveystieteiden erilaiset käytännöt kuten vaihteluvelvollisuus, vaikeuttavat yhteistyön tekemistä
- **Hallintokuntien rajojen ylittäminen P VVV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

•

Muita tavoitteita

- Uudenlainen ”taiteilija”, ammatti-identiteetti
- Eheyttävä voima ja positiiviset vaikutukset huomioidaan, sosiaalinen merkitys!
- Päättäjät (yms.) kokeilemaan luovuutta; ymmärtävät sen merkityksen omassa(kin) työssään **P**
- Sosiaalinen hyvinvointi hyväksyttävä ”taiteilijapiireissä”
- Kulttuuritoiminta koetaan yhtä tärkeäksi kuin liikunta
- >> Hyvä mieli, niin kroppakin toimii **P**
- Tämä tieto ei tavoita ”näkiöitä”
- Hyvien käytäntöjen ja kokemusten levittäminen

Ongelma 23. (22)

Lapsekas ihmettely puuttuu, kyseenalaistaminen ei saa sijaa eikä tilaa

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Kaikkialla jokaisessa kylässä/pitäjässä asuu kylähulluja**
- >> **Kylähulluja arvostetaan yli kaiken**
- >> **Kylähulluus myös muiden oikeudeksi kuin taiteilijoiden **P V****

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Muusikot jotka pistivät pystyyn Tohmajärvellä baarin
- Ei saisi tasapäistää
- Peruskoulu hioo särmit pois
- Yhteisössä pitäisi sallia erilaisuus

Muita tavoitteita

- Ikärajatonta toimintaa lisää **PP**
- Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden sietokyky **PP**
- >> Mielipiteiden hyväksyminen ja suvaitseminen
- Kulttuuriharrastukset auttavat löytämään sisäisen lapsen
- Lapsilta voi oppia
- Eri-ikäisten yhteistoiminta esim. kyläteattereissa **VVV**

Ongelma 24. (23)

Uudistumisen puute; kulttuuria tuotetaan/tehdään samalla kaavalla

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Yllättävien kokeilujen tukeminen ja rohkaisu **PPP V****

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei käsitelty erityisesti
- **Maallemuuttajien ”tuoreet” näkökulmat mukaan kulttuuritoimintaan P VV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Maahanmuuttajien tuoreet näkökulmat mukaan - miten he saadaan mukaan?
 - alkuperäisväestön tulisi tutustua maahanmuuttajien kulttuuriin
 - asiakaspalautteen kerääminen julkisista palveluista / 3. sektorin palveluista
 - kykyä aitoon kuuntelemiseen ja erilaisuuden hyväksymistä
- Kesäasukkaat mukaan tekijöiksi

Muita tavoitteita

- Seurataan aktiivisesti mitä muualla tapahtuu V
- >> Kaikki hyvät ideat on tehty varastettavaksi
- Päätetään että hulluin idea on paras
- Pohtiminen muuttuu teoiksi
- Projekti = muutosväline (ei jatkuva toimintatapa) P
- Kesäasukkaat kuluttajista tekijöiksi + P
- Monipuoliseen toimintaan on helpompi osallistua
- Uskalletaan heittäytyä
- Aikaa maata sohvalle ja syljeksiä kattoon V
- Yhteisöt pienet kuin suuretkin pohtikoon miten virikkeellistä ja rikasta elämä/toimintaa näissä on. Onko mahdollisuuksia uudelle ja erilaisuudelle?